

آبونه شرائطی

مالک عقابیده سنه لکی (۶۵)، الق
ایلو (۳۵) غروشدز .

مالک اسمیه ده سنه لکی (۱۷) ، الق
یاغی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده اثره مخصوصه

افطارات

آبونه بدلی پشندر .

§

مسلكه ووافق آثار مع الممنونه قبول
اولنور . درج ایلدن یاریلر احاده
اولونماز .

کتابخانه

۱۳۳۰

افطارات

رساله خردن آلدیغی کوسترملک شرطیه
تون یازیلر هر هانسی برهزته طرفنان
اقتباس اولونه پیلیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناقلی
اولسی و آبونه سره نومروسو محترمی
بولونمسی لارمک .

§

ممالک اجنبیه ایچون بونه اولر
درسلریشک و اسزجه ده یاریلر
اولنور .

§

ره رندرد یکی زمان له یه ر ز اولدیغندک
واضحاً بیلدیلمسی دجا اولنور .

فِقْهُ وَفَتْاوی

فقه ظاهری

سؤال ۱۰: داود ظاهری مذهبی حیات اجتماعی به قارشومی کلددر؟

جواب:

داود بن علی الاصفهانی (وفاتی: ۲۷۰) اجماعده و قیاسده فقهاء سائرمدن آریلنور.

داود انجق اجماع اصحابی حجت اولهرق قبول ایدیور، فقط بوخصو. صده یالکز قالمیور: امام احمدک مذهب مشهورینه، ابن حبانک رأسه کوره انجق اجماع اصحاب حجتدر.

داود قیاسی انکار ایدیور، بوخصوصدهده یالکز قالمیور: فقهاء مالکیهدن ابن عبدالبرک «جامع العلم» ده نقلنه کوره ابوالقاسم بغدادی «ابراهیم انظامدن اول قیاسی انکار ایدنی بیلمیوم» دیور ایشته اک اول قیاسی انکار ایدن و قیاس ایله عمل ایدن سلفامتی طعن ایدن رئیس اهل اعتزال ابراهیم نظامدر.

نظامدن و کره جعفر بن حرب، جعفر بن حبشه، محمد بن عبدالله الاسکافی کبی معتزلهدن برفرقه [۱] نظامه تابع اولمشلر ایسهدهسلف امتی طعن ایتماشلر، بلکهسلف حقنده بوجه آتی بیاناتدهبولونمشلردر: اصحاب آرهسنده احوال قیاس ایله احتجاج طریق اوزره جریان ایتماش، انجق توسط وصلح طریق اوزره جریان ایتماشدر.

بوندن سوکره داود اصفهانی قیاس ایله عملی ابطال ایدیور. بعض ظاهریه نیک «تابعیندن ابن سیرین ایله مسروق و قتاده نیک قیاسی انکار ایتمکریخی نقل ایتملی» اهل علمک تحقیقنه کوره طوغری دکلددر.

ابو الطیب الطبری قاسانی دن، نهروانی دن، مغربی دن «قیاسک حرام اولدیغنی» نقل ایدیور.

عبدالغزیز البخارینک «کشف الاسرار» ده بیاننه کوره نجدات [۲] شعبه سندن ماعدا خوارجده قیاسی انکار ایدیورلر. امامیهده قیاسی انکار ایدرلر. بوخالده معتزله بغداد، ظاهریه، امامیه، جمهور طوائف خوارج، قاسانی، نهروانی، مغربی کافه قیاسی انکار ایتمش اولیورلر.

منکرین قیاس الفاظدن معنای مرادی ا کلامق خصوصنده تقصیر و تقریطه دوشیورلر، قیاسی کتاب وسنتدن خارج ظن ایدیورلر، بر

[۱] معتزله ایکی قسمه آریلیر: معتزله بغداد، معتزله بصره. نظامه تابع اولانلر معتزله بغداد ایدی.

[۲] پیامدهده خروج ایدن نجدة بن حاسرک تابعیدر: نجدات: قول و عملده تقییبی تجویز ایدرلر، قعود عن القتالی کفر عد ایتمزلر. نجده حدخری اسقاط ایتمش ایدی.

حادثه نیک حکمی نصدده بوله مازلر ایسه استصحاب ایله عمل ایدیورلر. بوراسنی ایضاح ایدلم:

اولا — منکرین قیاس الفاظدن معنای مقصودی ا کلامق خصوصنده تقریط و تقصیره دوچار اولیورلر. شویله که ارباب علمه خفی اولمدینی اوزره الفاظ مقصود بالذات دکلددر. الفاظ انجق متکلمک مرادینی بیلدیرن معانی ایچون مقصوددر.

متکلمک مرادی بعض کره عموم لفظدن ا کلاشیلیر، بعض کره قصد ایتمکی عموم معنادن ا کلاشیلیر، بعضاً لفظ قوی اولور، بعضاً معنادن ا کلامق دهاقوتلی اولور، بعض کره ایسه لفظ ایله معنی متقارب اولور.

مثلاً بر قلاووز بر بشقه سنه «بو بولدن کیتسه»، زیرا بوراده قاطع طریق وارددر، — یاخود — یول قورقونجدر، صوسزدر «دیسه یولجی و دیگر سامعین اکلارلر که قلاووزک مقصدی «بو یول» لفظندن اعمدر. بویله قاطع طریق بولنان، قورقونج اولان صوسز بولنان بولدن، هر نوع بولدن نهیدر. شاید یولجی بویله بشقه بر بولدن کیتسه مستحق لوم اولور، انک بویله بر بولدن کیتسی معصیت و مخالفت عداولنور. ایشته بوکامینی «ان الذین یا کون اموال الیتامی ظلماً» نظم جلیلندن امت لبس کبی، رکوب کبی، مسکن و سائره کبی جمیع وجوه انتفاعی ا کلا بهرق انتفاعی یالکز ا کله حصر ایتماشدر.

کذا «ولا تقل لهما اف» نظم جلیلندن قول ایله، فعل ایله جمیع انواع اذابی ا کلامشدر: بر کیمسه والده سنک یوزینه توکورسه، ویا ایاق قانی ایله اورسده، (بن والدهمه «اف» دیمدم) دیسه ناسانی مجرد منهی عنه اولان تأئیف (اف دیمک) ایله شوفعلی فرق ایتمدیکنندن ناشی غایت احق، غایت جاهل، غایت سخیف عد ایدر. بونی منع ایتمک عقله، فهمه، فطرته قارشو بر مکابره در.

بر کیمسه ائله دن بری ایله متکلمک مرادینی بیلیر ایسه مرادینه اتباع واجب اولور. الفاظ مقصود بالذات اولیوب انجق کندبسیله متکلمک مرادینه استدلال اولنان بر طاقم دلیللر اولدیغندن سامع متکلمک مرادی ظاهر و هانکی طریق ایله اولور ایسه اولسون واضح اولور ایسه مقتضاسیله عمل ایدر؛ فسادی معلوم اولان شیئی اراده ایتمک، مصلحتی متیقن اولان شیئی اراده ایتمکی ترک ایتمک تمتنع اولور.

کورمیورمی سکزکه بر کیمسه دیگر بر کیمسه نیک مذهبنه، قوله اعتنای تام ایله اعتنا ایتسه تصرفندن مرادینی و مذاهبنی اکلار، «بویله افتا ایدر. بویله سویلر، بویله سویلر، «دیر؛ سوزنده صراحة بوله مدینی برشی حقنده «بوکا قائل اولماز» دیر؟

بونده شبهه یوقدر، بونی دفع ممکن دکلددر.

لفظ خاص بعضاً اراده ایله معنای عمومه، لفظ عامده بعضاً اراده ایله معنای خصوصه نقل اولنور.

مثلاً بر کیمسه طعامه دعوت اولنسه دعوت اولنان کیمسه «والله طعام ایتمیه حکم» دیسه و یاخود او کیمسه یه «اویو» دیسه لر، اوده «والله

۵ — جناب حق رجالك قیاسلری ، رأیبری هیچ بروقت بین الامه حاکم قیلامشدر .

۶ — « ان اتبع الامایوحی » نظم جلیلی موجبنجه قرآن مبین منحصرآ وحیه اتباعی امرایدیور .

۷ — « الحلال ما احل الله فی کتابه والحرام ما حرمه الله فی کتابه وما سکت عنه فهو ماعفا عنکم . — اخرجہ ابن ماجه والترمذی ، « ما احل الله فی کتابه فهو حلال وما حرّم فهو حرام وما سکت عنه فهو عفو فاقبلوا من الله عافیه فان الله لم یکن لیسئ شیئاً وتلا وما کان ربک نسیاً . — اخرجہ البزار ، « حدیث شریفلری موجبنجه شارعک ایجاب و تحریمندن سکوت ابتدکی شیء عفو اولونمشدر ، تعیر آخر ایله مسکوت عنه معفو عندهر ، مباحدر . نصل اولورده شارعک حرام ویا واجب قیلدیغنه قیاساً بینلرنده بر وصف جامعه بناءً مسکوت عنک تحریمی ویا ایجابی جائز اولور ؟ چونکه وصف جامعه بناءً قیاس بوقسمی (مسکوت عنه قسمی) رفع ایدیور : مسکوت عنک هر حالده یا واجب ایله یا حرام ایله هر حالده بینلرنده بر شبه ، بروصف جامع بولنه بیلیر . اگر الحاقی تجویز ایدر ایسه ک ارتق معفوعنه بر قسم بولنه ماز ، مسکوت عنه معفو عنه اوله ماز . بلکه یا حرام اولور ویا واجب اولور . مسکوت عنی تحریم قیلحق حکم الهی بی تبدیل دکلیدر ؟ قال الله تعالی : یا ایها الذین امنوا لاتسألوا عن اشیاء ان تبدلکم تسؤکم .

ارتق شارعک ترک ابتدکی کرک حال حیاتنده و کرک ممانندن سو کره ترک ایله مأمور ، مسکوت عنه اولان بر حکمی بر کیمسه مجرد صور مسیله تحریمنه سبب اولوبده انک جرمی عظیم اولور ایسه قیاسیله ، رأیبه مسکوت عنی حرام قیلان اهل قیاسک حالی نهیه واریر ؟

مسکوت عنندن بحث ایتمک و حکمنندن سؤال ایتمک واجب اولیورمی ؟ بزه فرض اولان بحسب الاستطاعه امر شارع امتثال ، نهی شارعدن اجتناب ، مسکوت عنندن ترک بحث و تقشیش در . بو ترک بحث و تقشیش حکمی بیلمامک و یا تمجیل ایتمک دکلدر . بلکه حکم عفو ایثبات ایتمکدر : اباحه عامه ، رفع حرج . حدیث شریف اقسام دینک هسنی استیعاب ایدیور چونکه اقسام دین یا واجب ، یا حرام و یا مباحدر . مکروه و مستحب بو اوچک فرعیدر ، مباحدن خارج دکلدر .

۸ — قرآن مبین « فاذا قرأناه فاتبع قرأه ثم ان علينا بیانہ » دیمکله بیانی جناب حقه تودیعی ایدیور ، یوقسه قیاسه تودیعی ایتمیور .

— قرآن مبین « قل ارأیتم ما نزل الله لکم من رزق فجعلتم منه حراماً و حلالاً قل الله اذن لکم ام علی الله تفترون » دیور بو نظم جلیله حکم ایکی قسمه اربلیور : (۱) مأذون فیه که حقدرد ، (۲) مفتری علیه که مأذون فیه دکلدر .

بزم داری بی آرپهیه ، پلاموطی خورمایه ، خردلی بغدادیه ، قیاس ایتمکلمزی زهدن اذن و یردی ؟ ا کر بونی الله و رسول الله بزه توصیه ایدهدهی سمعاً و طاعة دیر ایدک .

اویومیه جنم « دیسه بوجهده کی الفاظ کافه عام اولدیغی حالده متکلمک اراده سیله الفاظ عموم الفاظ خاصیه نقل اولونمشدر ، یعنی الی الابد طعام ایتمه حکم و یا خود اویومیه جنم دیمک دکلدر . سامع بونک بویله اولدیغی بک اعلی الکلا . ایشته متکلمک کلامدن مقصدیغی کلامغه لفة « فقه » دیرلر .

جناب حق نبی ذیشانک کلامندن مقصدیغی کلامیانلری ذم ایدیورده « ما لهؤلاء القوم لا یکادون یفقهون حدیثاً » بیور یور .

اصحاب کرام زمان وحیده اذن و اباحیه اقرار و عدم انکار ایله استدلال ایدرلر ایدی . بو استدلال بغير لفظ مراده استدلالدر . چونکه باطل اوزرینه اقرار اولنماز ایدی ، هر حالده تبیین اولنور ایدی .

ام المؤمنین خدیجة الکبری رضی الله عنها حکم الهی بی ، کمال اسماء و صفات الهیه و رحمت سبحانیه بی بیلدیکندن ناشی جناب حقک حیب اکرمنی یالکز بر اقیه جفنی اولجه کلامش ایدی .

متکلمک مقصدی بعضاً لفظک عمومندن ، بعضاً علتک عمومندن معلوم اولور . ارباب لفظ ایچون برنجیسی ، ارباب معانی و فهم ایچون ایکنجیسی دهها واضح اولور .

حافظ محقق ابن القیم الجوزیه نک بیاننه کوره بعض کره هر ایکی فرقه متکلمک مرادنی بیلیمک خصوصنده افراط و یا تقریطه دوچار اولور .

متکلمک مرادنی کلامق ایچون هم لفظک ، هم معنائک حقی و یرمک لازمدر ، قرآن مبین اهل استنباطی مدح ایدیور . استنباط مجرد لفظی کلامق دکلدر ، بلکه علل و معانی بی اشباه و نظائر و مقاصد متکلمی کلامق در . بناءً علیه منکرین قیاس لفظک تمامیه حقی و یرمیورلر ، تقریطه دوچار اولیورلر .

ثانیاً — منکرین قیاس « قیاس کتاب سنندن خارجدر . » دیورلر ، بوجه آتی ادله سرد ایدیورلر :

۱ — « فان تنازعتم فی شیء فردوه الی الله و الرسول » نظم جلیلی موجبنجه مأمور به اولان جهت الله و رسوله رددرد . الله رد کتابه رد ؛ رسوله رد حضور حیاتنده نبی ذیشان افندمزه رد ، حال غیبتنده و بعد الارتحال سننه رد دیمکدر . بوده مجمع علیهدر . قیاس نه بودر ، نه اودر .

۲ — « یا ایها الذین آمنوا لاتقدموا بین یدی الله و رسوله » نظم جلیلی موجبنجه الله و رسولنک دیمدیکنی دیمک اصلاً جائز دکلدر . اهل قیاسک مسکوت عنه حقدنده کی تحریم و ایجاب ایله حکم ایتمی تقدمدر . بو ایسه منهی در .

۳ — قرآن مبین « ان الظن لا یغنی من الحق شیئاً » بیور یور ، قیاس اعظم ظن در .

۴ — جناب حق شریعتی بزم اقیسه مزه ، استنباط مزه بر اقامشدر ، بلکه رسول اکرمه بر اقمشدر . رسول اکرم افندمزه حضرتلرینک بیان ابتدکی واجب الاتباعدر ، بیان ایتمدیکی دیندن دکلدر .

جناب حق بزه منازع فیہ اولان مسئله ده الله ورسول الله مراجعت ایدیکز دیور . ارتق بزم ایچون رأی و قیاسه مراجعت ، امامه تقلید ، کشف ، منام والهام ، حدیث قلب ، استحسان ، معقول ، شریعة الدیوان ، سیاسیة الملوك ، شرائع مسلمین اوزره اولمایان عادات ناس اصلا مباح اولماز .

۱۰ - « فلا تضربوا لله الامثال » نظم جلیلی قیاسی حرام قیلدیور ، ابطال ایدیور ، زیرا قیاسک هبسی ده دین حقنده ضرب امثال و منصوص اولمایان تمثیل در . شبهه یوقکه هر اسمک لغتده بر مسماسی وارددر ؛ بغدادی خردله ، خورما پلاموطه متناول اولماز . نصاب سرقتی تقدیره مهری تقدیر داخل اولماز . اکل میتہ بی تحریم حیاً و میتاً عند الله طیب اولان مؤمنک و فایله نجس و خبیث اولسنه دلالت ایتمز . ارتق بونلر دینندن اوله ماز . نصوص لسان عرب اوزرینه وارددر ، اهل لسان نصوصی فصل اکلار ایسه نصوص یالکنز اوکا دلالت ایدر . ارتق تزید (قیاس) ، تنقیص (تخصیص) باطلدر ، دینندن دکلددر . قیاس ده دینندن دکلددر . تخصیص ده دینندن دکلددر . قیاس زیاده فی الدیندر ، تخصیص نقص فی الدیندر . نصوصه واقف اولمایان بعضاً نصده اولمایان تزید ایدرده بوقیاسدر دیر ، بعضاً نصک اقتضا ایتدیکی شیئی حکمنندن اخراج ایدر ، نصدن تنقیص ایدرده بو تخصیصدر دیر ، بعضاً نصی بسبتون ترک ایدرده معمول به دکلددر . خلاف مناسبدر ، خلاف اصولدر دیر .

§ منکرین قیاسک بوندن بشقهده دلیللری وارددر .
ادله مذکورہ موجبنجه قیاس ظاہریه وسائر منکرین عندندہ کتاب وسنتدن خارجدر .

اهل قیاس قیاسی دینندن ، کتاب وسنتدن خارج عد ایتمزلر « لقد ارسلنا رسلنا بالبینات والهدی وانزلنا معهم الکتاب والمیزان ليقوم الناس بالقسط » نظم جلیلی موجبنجه میزان یعنی رأی و قیاس کتاب کی منزلدر . اهل قیاس « فاعتبروا یا اولی الابصار » ؛ « ولو ردوه الی الرسول والی اولی الامر منهم لعلهم الذین یتنبطونه منهم » نظم جلیلی رأی ایله ؛ امام احمد و ابو داود و ترمذی و سائرہ نک تخریج ایتدیگری حدیث معاذ ایله [۱] ، اجماع اصحاب ایله قیاسک اصول شریعتدن اولدیغنی ، ادله احکام شریعتدن بری ایدوکنی اثبات ایدیورلر .

مع مافیہ منکرین قیاس اصلا اجتهادی انکار ایتمزلر ، اجتهاد بشقه ، قیاس بشقهدر . اجتهاد حکمی طلب خصوصنده بذل مقدرتدر . اجتهاد کتاب وسنتدن دلیل استخراجی ایله اولدیغنی کی ، براءت اصلیه یمسک ایله ، مصالحه یمسک ایله ، احتیاطه یمسک ایله ده اولور .

اجتهاد علت حکمی تحقیق ایله اولور ، تنقیح ایله اولور ، تخریج ایله اولور . عامی خاص ایله تخصیصده اجتهاددر . مطلق مقید ایله تقییدده اجتهاددر .

[۱] حدیث مذکور موجبنجه معاذ ، فخر المرسلین افندم حضرت زینب : « کتاب وسنتده بوله من ایسم رأیم ایله اجتهاد ایدرم » دیش ، پیغمبرم افندم حضرت لری بیان ممنونیت ایلشدر .

منکرین قیاسک اجتهاده اهمیت و یردیکنک اذ بارز شاهدی الیوم هان اون بش ملیونه قریب اولان امامیه نک قیاسی انکار ایتدیگری حالده اجتهاده اعتناء تام ایله اعتنا ایتملری در . قیاس ایله اجتهاد آره سنده کی فریقلر کله جک مقاله مزده ایضاح اولنه جقدر . ارتق ظاهریه بی اجتهادی انکار ایدیور کوسترمک غفلت و خطادر .

بوندن ماعدا قیاسک علتی منصوص اولور ایسه یعنی حکمک مربوط اولدیغنی علت نصاً معلوم ایسه ، قیاس مقطوع ایسه یعنی مقیاس علیه ایله مقیاس آره سنده کی فارق نفی اولونمق ، تعبیر آخر ایله مناط حکم اولان علت تنقیح اولونمق صورتیه اولمش ایسه ، قیاس فحوی ایسه یعنی منطوقک و مانطوقک سیاقی ایله ؛ مقصودی ایله ؛ رأیه توفیق ایتمکسزین مجرد لغتی بیلیمکه غیر منطوق اکلشیلیر ایسه [۱] بونوع قیاسلر منکرین قیاس عندندہ حجتدر . دیمک اولیورکه منکرین قیاس قیاسک هر نوعی انکار ایتمیورلر . قیاس منصوصی ، قیاس مقطوعی ، قیاس فحوی قبول ایدیورلر . قیاس منصوصده علت حکم « لعله کذا ، لسبب کذا ، لاجل کذا » کی الفاظ ایله ویا (کی ، لام ، ان ، فاء ، باء) کی حروف ایله صراحة ذکر اولنور . منکرین قیاسه کوره قیاس منصوص نص ایله عمل دیمکدر . مثبتین قیاسه کوره قیاس منصوص قیاسدر .

قیاس مقطوعده « اصل ایله فرع (مقیاس علیه ایله مقیاس) آره سنده هیچ برفرق یوقدر ، انجق شویله برفرق وارددر . اوفرک حکمنده اصلا دخلی یوقدر . حکمی موجب اولان جهت جامعده اشتراک ایتد کلرندن ناشی حکمندهده اشتراک لری لازم اولور . « دیمک صورتیه فرع اصله الحاق اولنور . غزالی بونی قیاسه ارجاع ایتمیور ، فقط صفی الهنندی قیاسه ارجاع ایدیور . بونک مثالی سبیل الرشادک (۲۹۰) عددنده ذکر اولونمشدر .

بواوج نوع قیاس منکرین قیاسه کوره اصلده مندرجدر ، اصل بونلره شاملدر ، اصل بونلره دلالت ایدر ، بونلر اصلدن خارج دکلددر .
ثالثاً - ابو منصور بغدادی نک نقلی وجهله داود : « هیچ یوحادثه یوقدرکه انک حقنده کتابده ویاسنتده بر نص بولنسون . او حادثه نک حکمی منصوص اولسون ، یا خود فحوی نص ایله ، دلیل نص ایله معلوم اولسون . بوایسه قیاسه احتیاج براقز « دیور .

بویانته کوره داود قیاس فحوی تعبیر آخر ایله دلالت نص ویا مفهوم الموافقتی قبول ایتدیکی کی دلیل خطابی ده قبول ایدیور .

دلیل خطاب : حنفیه نک مفهوم مخالفت دیدیکی استدلالدرکه مسکوت عنه اثباتاً و نفیاً حکمنده منطوق به مخالفت اولمقدر . مثلاً « ان جاءکم فاسق بنبأ فتنینوا » نظم جلیلیندن عادل اولان کیمسه یه عدم تبیین لازم کله جکی استدلال اولنور ،

منکرین قیاسدن قاسانی ایله هر وانی قیاس منصوصی قبول ایددیگری حالده داود ظاهری قیاس منصوصی قبول ایتمیور .

[۱] اصولین حنفیه بوکا دلالت نص دیرلر ، قیاس دیمزلر . بعض شافعیهده بوکا مفهوم موافقت دیرلر . ضربی اف دیمکه الحاق کی

ذہبی تذکرۃ الحفاظہ، آنک حقنہ «حفاظ حدیث و فقہ ہند» دیور۔
۲ — ابوالحسن عبیداللہ بن احمد بن محمد البغدادی (وفاتی : ۳۲۴)
ذہبی تذکرۃ الحفاظہ آنک حقنہ : « صاحب التصانیف امام الفقہاء
الداوودیہ » دیور ۔

۳ — ابوالحسن عبدالعزیز بن احمد الجزری (وفاتی : ۳۹۱)
ذہبی تذکرۃ الحفاظہ « فقیہ الظاہریۃ العلامۃ » دیور ۔ وصیمی نیک
« اندن و ابو حامد دن دھا اهل نظر بر فقیہ کور مدم » سوزینی نقل ایدیور ۔
۴ — ابن حزم الاندلسی (وفاتی : ۴۵۰)
ذہبی تذکرۃ الحفاظہ آنک حقنہ « الامام العلامۃ الحافظ الفقیہ المجتہد
صاحب التصانیف » دیور ۔

۵ — ابوالفضل المقدسی الشہر بای بن اقیسرانی (وفاتی : ۵۰۷)
ذہبی تذکرۃ الحفاظہ آنک حقنہ : « الحافظ الکبیر المکثر الجوال » دیور ۔
۶ — محمد بن سعدون الاندلسی (وفاتی : ۵۲۴)
ذہبی تذکرۃ الحفاظہ آنک حقنہ « الحافظ العلامۃ » دیور ۔

۷ — ابن الرومیۃ (وفاتی : ۶۳۷)
ذہبی تذکرۃ الحفاظہ آنک حقنہ « الحافظ الناقد » دیور ۔
۸ — ابن سید الناس الیعمری الاندلسی (وفاتی : ۶۵۹)
ذہبی تذکرۃ الحفاظہ آنک حقنہ « الامام الحافظ العلامۃ الخطیب » دیور ۔
۹ — محمد بن ابی نصر الحمیدی (وفاتی : ۴۸۸)
ذہبی تذکرۃ الحفاظہ آنک حقنہ « الحافظ الثبت القدوة » دیور ۔
۱۰ — ابوالعباس البنانی ۔

ذہبی تذکرۃ الحفاظہ ابن سید الناس یازدینی صرہ دہ ابوالعباس
حقنہ « ورع و فضل تام ایله مشہر ایدی » دیور ۔
۱۱ — شیخ کامل محی الدین محمد بن عربی الاندلسی (وفاتی :
۶۳۸) ۔

شیخ مشار الیہ عالم اسلامہ اعرف واشہر در ۔
۱۲ — ابوالفتح محمد الیعمری (وفاتی : ۷۳۹)
مشار الیہ شیخ الظاہریہ ایدی ۔

بونلردن باشقہ ذہبی ظاہری منتسبلی ، طرفدار لری بک چوقدر ۔
از جملہ شوکانی (۱۲۵۵) ایله صدیق خان (۱۳۰۸) مذهب ظاہری بہ
طرفدار ایدی ۔

شوکانی : « کتاب وسنتک عام اولانلری ، مطلق اولانلری ، خاص
اولانلری ہر حادثہ نیک حکمنی ایفا ایدر ، ہر نازلہ نیک احوالی بیان
ایدر ، بونی بیلن بیلیر ، بیلیمان بیلمز » دیور ۔ و اهل قیاسک ایراد ایتدیکی
ادلہ بی تضعیف ایدیور ۔

صدیق خان « ظاہریہ نیک عیلمی کتابک ، سنتک ، قیاس مقبولک
دلالت ایتدیکی آرای فاسدہ ایله عمل ایتملری در ، اوت بعض مسائلہ
تعصب کوستر مشلدر کہ بونی ترک اولی ایدی ۔ فقط بو خصوص مذاہب
سأرہدہ بولنان « بلاد لیل عمل » مسئلہ سنہ نسبتہ بک آذر ۔ دیور ۔

امامیہ لحن خطابی ، فحوای خطابی ، دلیل خطابی قبول ایدیور لر ۔
لحن خطاب : اویلہ بر مضمردر کہ کلام انجق انکله تام اولور ۔ مثلاً
« ان اضرب بعصاک الحجر فانلق » نظم جلیلی کبی کہ « فضر ب فانلق »
دیکدر ۔

ظاہریہ وبالعموم منکرین قیاس نضک عبارہ سندن ، اشارہ سندن ،
دلالت سندن ، اقتضاسندن احکام چیقارامزلر ایسہ براءت اصلیه واستصحاب
ایله عمل ایدر لر ، مسکوت عنہ معفودر دیر لر ۔ نتہ کیم ادلہ نیک بیاندن
لا کلا شلمشدر ۔

استصحاب اصولین ارہ سندنہ مختلف فیہ در ۔

استصحاب بر شیئی حالی اوزرینہ براقق دیکدر ۔
استصحاب اوج قسمدر :

۱ — « استصحاب براءت اصلیه در کہ » بزجہ معروف اولان بوذر ۔
بو قسم مزنی ، صیرفی ، ابن سیرج ، غزالی وسأرہ کبی اکابر شافعیہ بہ ،
ابو منصور ماتریدی ایله اکا تابع اولان مشایخ حنفیہ سمر قندہ ،
صاحب میزانہ ، اصحاب مالک واحمد دن چوغنہ کورہ حجت صحیحہ در ۔
اکثر حنفیہ بہ ، بعض شافعیہ بہ ، ابوالحسین البصری بہ ، متکلمیندن
بر جماعتہ کورہ اصلا حجت دکدر ۔

اکثر متأخرین حنفیہ بہ ، قاضی ابو زید الدبوسی بہ ، شمس الأئمہ
السرخسی بہ ، فخر الاسلام الیزدوی بہ ، ابوالیسر الیزدوی بہ کورہ
حجت دافہ در ، حجت مثبتہ دکدر ۔

۲ — بر حکم شرعی ایچون اثبات اولنان بروصنی خلافی ثابت
اولونجہ بہ قدر استصحابدر ۔ بو قسمدہ نزاع یوقدر ۔ بقاء نکاح ،
بقاء طہارت ، بقاء ملک کبی کہ خلافی ثابت اولونجہ بہ نکاح ، طہارت ،
ملک باقیدر ۔

۳ — محل نزاعدہ حکم اجماعی استصحابدر : بر حکم اولجہ
اجماع ایله بیلنیور ، صکرہ حکمدہ نزاع اولنیور ۔ ایشتہ بویله اولان
یردہ استصحاب ایله حکم ثابت اولیور ۔ بو قسم استصحاب مختلف
فیہ در ۔ مزنی ، صیرفی ، ابن حامدہ کورہ حجتدر ۔ ابواسحق شیرازی ،
ابو حامد ، ابوالطیب الطبری ، قاضی ابو یعلی ، ابوالخطابہ کورہ حجت
دکدر ۔ ظاہریہ وبالعموم منکرین قیاسک اجتہاد لری اوج خطایہ
راجع اولور :

(۱) نصوصی ا کلامہدہ قصور ؛ (۲) قیاس صحیحی رد ؛ (۳)
استصحابی استحقاقنک فوقہ اصماددر ۔

داود ظاہری نیک مذہبی بک چوق دوام ایتش ، زمانزدہ بیلہ
طرفدار لری ، منتسبلی بولونمشدر ۔

مذہب داویدہ دیکر مذاہبہ اولدینی کبی اعظم ظهور ایتشدر ۔
بعضیلرینی ذکر ایدم :

۱ — قاضی اصفہان ابن ابی عاصم (وفاتی : ۳۷۸)

زمانزده بوبانده تمامیه ظاهری مذهبیه موافق اولوق اوزره ایکی مذهب وارد: امامیه، اباضیه

۱- امامیه به کوره ادله احکام شریعت بشدر: کتاب، سنت، اجماع، عقل، استصحاب.

کتاب، سنت، اجماع، استصحاب معلومدر. عقل ایکی قسمدر: بری حکمه دلالتده خطابه (نصه) توقف ایدر، دیکری حکمه دلالتده مستقل اولور.

قسم اول اوچ قسمدر: لحن خطاب، فحوای خطاب، دلیل خطاب. قسم نانی یا وجوب اولور: رد و دیعه کبی، یا قبح اولور: ظلم و کذب کبی، یا حسن اولور: انصاف و صدق کبی. بونلرک هر بری ضروری اولدینی کبی کسبده اولور.

ایشته ایوم مدون و مطبوع اولان کتب اصولیه امامیه ده ادله احکام بویله جه ذکر اولنیور.

قیاسه کتجه انک حقهده مشهور «المعتبر» نام کتابده شویله یازیلیور: «واما القیاس فلا یعمد علیه عندنا لعدم الیقین ثم یرتبه فیکون العمل به عملاً بالظن المنهی عنه ودعوی الاجماع من الصحابة علی العمل به لم یثبت».

امامیه مذهبی اوزره یازیلان معتبردن نقل ایستدیکمز بونصه (اوچنجی معنایه کوره) بناء قیاس معتمد علیه دکلدر، قیاس ایله عمل منهی عنه اولان ظن ایله عملدر، قیاس ایله عمل حقهده صحابه نک اجماعی ده نابت دکلدر.

امامیه مذهبی سالکینی همان اون بش ملیونه قریبدر. ۲- مذهب اباضی اوزره یازیلان اصول کتابلرنده «مشارق انوار العقول» نام کتابده شویله دینیور:

«والاصل للفقہ کتاب الیاری - اجماع بعد سنة المختار» شرح مشارقده شویله دینیور: المراد بالفقه هنا هو معرفة النفس مالها وما علیها فی شمل الاعتقادات و علم الاخلاق و الفروعیات لان جمیعها مستنبط من هذه الاصول الثلاثة و ما خالفها او خالف شيئاً منها فهو باطل»

دیکر بر محلهده شویله دینیور: «ولم یدکر الناظم الاصل الرابع الذی هو القیاس لان القیاس لیس باصل مطلقاً»

بو بیانه کوره بتون احکام اعتقادیه و اخلاقیه و فرعیه اصول ثلثه اولان کتاب، سنت، اجماعدن مستنبط اولیور، قیاس اصل اولیور. مذهب اباضیه زنکبارده، مسقطده، سقطره اطه سنده شایعدر.

زنکبار حکومتک مذهب رسمینی در. افریقاده بشنجی مذهب دینلان مذهب اباضی در. ایچلرنده «مذهب صفری» ده واردرکه بوده خوارج شعبه سننددر، قیاسی منکردر.

مذهب اباضیه سالکینی ده بش ملیونه قریبدر.

تعمیر:

۱- داود ظاهری اجتهاده، عرفه اعتبار ایدیور. قیاسی انکار

ایتمکه اجتهادی انکار ایتمش اولیور نصک عباره سیله، اشاره سیله، اقتضاسیله اجتهاد ایدیور، عامه فقهاجه قیاس فحوی دینلان دلالت نص ایله اجتهاد ایدیور، دلیل خطاب ایله اجتهاد ایدیور.

نته کیم امامیهده قیاسی انکار ایستدکری حالده اجتهادی انکار ایتمیورلر. بوخصوص او قدر معروفدرکه مملکتیزده «باب اجتهاد مفتوحدر» مسئلهسی اهل سنت ارسنده مختلف فیه بر مسئله اولدینی حالده خلقک جهلنه باقنرکه امامیه مذهبی اولوق اوزره شایعدر. داود ظاهری صرفهده اعتبار ایدیور. انجق شرایع مسلمین اوزره اولیان عادات ناسی قبول ایتمیور. حتی نصک سکوت ایستدیکری محلهده اباحه ایله، عفو ایله حکم ایدیور. بوخصوصده حنفیلری، مالکیلری، شافعیلری، حنبلیلری ده فرسخ فرسخ کچیور. ائمه اربعه نک متفقاً حرام دیدیکری برچوق شیئی مباح کوریور. دها فصل عرفه، اجتهاده رعایت ایسون؟

داودنصدن بشقه اجماعی، براءت اصلیهی، استصحابی قبول ایدیور. بناء علیه «عرفه و اشتهارده اعتبار ایتمیانه، نصک ظاهری معنایه توفیق هر کتیزده بشقه بر اساس قبول ایتمیانه وارددر.» دیمک نقصان تتبع، غفلت، خطا در، اصول فقه ایله قابل توفیق دکلدر.

۲- داود ظاهری مذهبی عصر مرزه قدر دوام ایده گلشدر. چونکه اون اوچنجی عصر هجریده وفات ایدن بقیه المدققین مشهور شوکانی ایله اون دردنجی عصر هجری نک باشنده وفات ایدن مشهور صدیق خان ظاهری طرفدار ایدیور. والیوم هندک بعض بلادنده مذهب ظاهری شایعدر.

مذهب ثوری، مذهب اوزاعی، مذهب جریری، مذهب راهویی، مذهب خزیمی دن، کبی مذاهب فقهیه کافه قیاسی قبول ایستدکری حالده دوام ایدهمدی؛ فقط مذهب طاهری، مذهب امامی، مذهب اباضی قیاسی انکار ایستدکری حالده ایوم دوام ایدیور.

ارتق داود ظاهری مذهبی شیندی به قدر دوام ایستدیکری حالده «هیچ بر زمان یشایهمدی» دیمک؛ بیکلرجه حفاظ حدیث، فقهاء، علما، مورخین یتشدر دیکری والیوم هندده بو قدر منتسبینی بولندیقی حالده «هیچ بر ایز براقهمدی» دیمک... تاریخه، علمه، فقهه کلیاً مغایردر. داود ظاهری مذهبی حیات اجتماعی به قارشو کلامش؛ بلکه حیات اجتماعی قارشوله مشدر.

۳- «شهر تجولر مذهب طاهری بی احیایه چالیشلردر.» سوزینک قیمت علمیهسی یوقدر. هر مذهبه اولدینی کبی مذهب ظاهری دهده بر طاقم اعظم ظهور ایتمش، مذهبی ترویجه قیام ایتمشدر. اگر بوسوز تسلیم اولتور ایسه مذاهب سائرده ظهور ایدن اعظم فقهایده شهر تجو دیمک لازم کله جکدر. ارتق بلا تسبیح، بلا موجب، بلا علم فقهای داوودیه به، باخصوص یوقاروده اسملری ذکر اولتان افاضل ائمه شهر تجو دیمک شبهه یوقه تعمیر عامی در.

ادبار منی او قودم . قناعتم تأید ابتدی . ذاتاً عمومی بر غایه مقدسه او غرنده عزیز جانی بیله فدا ایده بیله جک بر تربیه متحده دن محروم اولان بر ملتدن بشقه نه بکله نه بیلیدی؟ دیدم . انهم .. سقوط ..

بر طرفدن المان ، انگلیز ، فرانسیز کی اجابک مقاصد خفیه لری ترویج ایدن مکتبندن ، دیگر طرفدن داخلی تفرقه لری احداث و بوکون عصر دیده خطایانک شواهدنی حیاتی مقامنده کوزومزک اوکنده هر بری مملکتک وحدت اداری واجتماعیسی خلافه ویکدیگرینه ضد جریانات پشنده قوشان وهیچ برینک مقصدی دیگرینه توافق ایده مین عثمانی روم ، ارمنی الخ ... عناصر خرستیانیه نك اداره ابتدگری مؤسسه لردن چیقانلر ونهایت مکتبلی مدرسه لی کی دولتک اوزغیده ایکی به ایران طرز سقیم تعلیمک وجوده کتوردیکی کتله بشقه نه یابه بیلیدی ؟

ا کثری جاهل ، قسم جزئیسی ده مقدس بر املک جناح منوری التنده توحید ایدیله مه مش یارم عالمردن عبارت اولان خلقم زده عمومی و وجدانی بر حرکتک کوربله مه مسی طبیعی و ضروری ایدی . بناء علیه بتون اسباب فلا کتمزک جهالت مزده اولدینی بنده کزده هر کس کی کوره رک . بو عمومی ومه لک مرضک طرز تداویسنده تطبیقی مفیدظن ایتدیکم بعض دوشونجه لرمی عرض ایدیورم .

بو مرض مزمن چوقدن کورولمش وتداوی چاره لری اوله رق پک چوق اصوللر کوستولمش ایسه ده هیچ برینک ملتزمک اجتماعی و روحی حالتته توافق ایده مدیکنی بر کره دها و پک آجی صورته ده نه دک .

اوت عموم فلا کتر مرکز سببی هر شینک فوقنده عمومی وعادتا معما بر مرضک ، مرض جهالتک اثری اولدینی مصدق ایسه ده ازاله سی خصوصنده طوتیلان یوللر کده سقامتی ارتق اکلشلق لازمدر . بر کره اجنبیلرک و برلی خرستیانلرک کونا کون امللر اطرافنده تأسیس ایتدگری مکتب لری بر طرفه بر اقام ، اصل و بالکتر بو دولتک اساسنی تشکیل ایدن عناصر اسلامی شمعی به قدر مکتب و مدرسه کی اسماء دکل ، بالکتر عینی زمانده معناده ایکی قطب متضاد آردنده قوشدیران مقصد سز تعلیمک برده فنا اوله رق تطبیقیدر که بزی حالا نظر جهانده مدنی بر قوم اولمق لیاقتندن محروم بر اقیور .

بر طرفده بیکلرجه مدرسه وار که حکومتک نظر تقش وحمایه سندن اوزون مدت مهجور اولمق یوزندن بوکون فیوض سابقه سی کوستره من اولمشدر . دیگر طرفده مکتبلر ده یا کلش اوله رق خلق نظرنده هادم عقایدکی کوریش و بوندن بشقه وحدت و مشارکت افکار نقطه نظرندن ده آهنکدار بروضیت اخذ ایده مه مشلردر .

بونه دن ؟ چونکه تعمیم معارفده طوتدیغمز یول یا کلشدر . محیط ومزاجه توافق ایده میور . دارالخلافه نی بر طرفه بر اقام ، مدار حیاتی من اولان اناطولیمزک حالی بر کره کوزاوکنه کتیر نجه بویا کلشلق در حال تظاهر ایدر : کویلر کوچک ، نفوس متفرق ، صکره اهالی آج ، سفیل . بزبری طرفده نهاری مکتب ابتداییه ابله نشر معرفته چالیشیورز . حالبو که بوکون بر کویلی اولادینی اعاشه ایده بیلیمک ایچون دها همان اباعه قالقار قالقماز

۴ - «عرفد راهبراده اعتبار اجنبیاه ، میانه قیمت و برمیانه میات طرفنده قبول اولومبور ، منی بر ایز بر اقیور .» دعواسی تسلیم اولومش اولسه مذهب ظاهری نی بر طرف بوکون اون بش ملیون امامیه سالکینک ، بش ملیون اباضیه سالکینک بر یوزنده قلامسی لازم کله جکدر .

چونکه امامیه ایله اباضیه طبقی ظاهریه کی اجتهادده بولنیورلر ، علت : مناط حکمدر ، عینی علل عینی نتایج تولید ایدر ، علت : حکم ایله برابر دوران ایدر . اگر امامیه ایله اباضیه حیات طرفندن قبول اولومدی دیر ایسه ک دنیا و مافیها بزی تکذیب ایتمش اولور . از چوق جغرافیا بیان مکتب شاگردانک استهزالرینه طوتلماقی ایچون چاره سز « امامیه ایله اباضیه مذهبی حیات طرفندن قبول اولدی ، بر ایز بر اقدی » دیه جکر . امامیه ایله اباضیه حیات طرفندن قبول اولومش ایسه ظاهریه ده حیات طرفندن قبول اولومش اوله جکدر . زیرا علت مشترکدر ، سبب واحددر ، عینی اسباب عینی نتایج تولید ایدر .

بناء علیه مذهب ظاهری حیات طرفندن قبول اولومش ، بر ایز بر اقیور ، حتی الیوم بلاد هندده بر حیات بولمش در .

ارتق و راور مذهبی میات طرفنده قبول اولومری ؛ هیچ بر زمانه یشایه مدی ، هیچ بر ایز بر اقدی ایسه سوزینه قارشو : بوسوز اصلا علم ، فقه ، تاریخ علوم طرفندن قبول اولومدی ، وهیچ بر زمان ده قبول اولنه میه جق ؛ هیچ بر زمان عالم علمده ، عالم فقهده یشایه مدی ، وهیچ بر زمان ده یشایه میه جق ؛ اهل علم عننده هیچ بر ایز بر اقدی ، وهیچ بر زمان ده بر ایز بر اقدیه جکدر . دیوب ختم کلام ایدیورم .

ازمیرل

متباق ایکی سؤالک جواب لری ده
انشاه کله جک هفته
اسماعیل حق

تربیت و تعلیم

مسلمانانی دیر یاته جک مؤسسه لر

— ۱ —

حضور جلیل مشیختینامی به :

صوک عصر لک حادثات فلا کتنی تدقیق ایدرک ملتزمک سیاسی و اداری مسئولیتک فوقنده دها عمومی و عمیق بر مسئولیتک تحت تهدیدنده بزبون اولدینی کورور و بوکا بر شکل مخصوص ویرمه اوغراشیرکن بالقان حرب مشئونک صفحات کونا کوتنی هر کون بزه اخبار ایدن آژانس تلغرافلرینک سطر لری ارسنه صیقیشان مهمل بر قاچ کله ده بتون اسباب